

ЖЕЉКО Ђ. БЈЕЛАЈАЦ*

Правни факултет за привреду и правосуђе
Нови Сад

АЛЕКСАНДАР М. ФИЛИПОВИЋ**

Факултет за економију и инжењерски менаџмент
Нови Сад

UDC: 004.5:316.624

Оригиналан научни рад

Примљен: 02.02.2021

Одобен: 19.02.2021

Страна: 51–67

DOI: 10.51738/Kpolisa2021.18.1r.2.01

ФЛЕКСИБИЛНОСТ ДИГИТАЛНИХ МЕДИЈА ЗА МАНИПУЛАТИВНО ДЕЛОВАЊЕ СЕКСУАЛНИХ ПРЕДАТОРА

Сажетак: Интернет је недвојбено постао динамично и узвишено оруђе комуникације. Даје нам слободу да креирамо и одржавамо контакте са појединцима и групама из читавог света, сарађујемо, дружимо се и размењујемо информације, садржаје и искуства. При том, у садашње време готово је немогуће замислити интернет пословање или презентацију без присуства на друштвеним или социјалним мрежама/медијима. То су онлајн web сервиси који корисницима отварају неограничене просторе за разноврсне видове комуникације и персоналне промоције. Неки од најпопуларнијих друштвених мрежа које су посебно пријемчиве за већину корисника са глобалних простора су: Twitter, Facebook, Instagram, Google+, LinkedIn, TikTok... Успут, на већини друштвених мрежа, присутност је бесплатна. Дигитални медији имају капацитета, да посетиоце квалитетним садржајем текстова које манифестују, најефикасније и најпрактичније информишу у погледу важних догађаја, актуелних кампања и новина везаних за пословање, производе или услуге које се нуде. Такође, њихов значајан утицај огледа се у домену едукације и/или пружања одређених савета. Поред колосалних достигнућа и евидентних позитивних страна, појавом интернета и дигиталних медија, сексуални предатори добили су ново поље/игралиште, у којем успостављају контакте са другима (често и са децом). У том дигиталном амбијенту они на манипулативан начин вребају и врбују потенцијалне жртве у циљу различитих облика злоупотреба и сексуалног искоришћавања.

Кључне речи: дигитални медији, сексуални предатори, проституција, педофилија, трговина људима

---

* zdjbelajac@gmail.com

** sasha.filipovic@gmail.com

Увод

Може се рећи да је савремено друштво - друштво безброј осветљених екрана. Ти екрани нису само дводимензионална представка традиционалних медијских садржаја, напротив – они су средство којим се остварује највећа међуповезаност људи и садржаја. Дигиталност и дигитализација су донеле незапамћен низ промена, и то не само у технолошком смислу. Дигитална револуција захватила је све сегменте друштва, и изменила начин на који људска бића функционишу чак и на свакодневном нивоу, од социјализације до пословања, обухвативши и највећи део ствари између. Текућа пандемија COVID-19 је дала јасан наговештај како ће изгледати и функционисати друштво сутрашњице, у коме ће људска активност, онако како је вековима доживљавана, бити минимизована и захтевати таман онолико енергије колико је потребно обавити неки задатак у дигиталном свету, било да се ради о пословном састанку, куповини или упознавању неке нове особе.

Традиционални медији су се такође изместили у дигитално, али пука транзиција или дигитализација садржаја традиционалних медија није разлог тако темељите промене у начину функционисања људских бића. Овде је важно указати на два феномена карактеристична за дигиталне медије, а то су интерконективност (међуповезаност) и интерактивност. Интернет као глобална компјутерска мрежа омогућила је да безмало сваким дигиталним уређајем, било да се ради о мобилном телефону, таблету, играчкој конзоли или рачунару, корисник бива непрестано повезан на интернет, дакле, са глобалном мрежом, али, макар у теорији, и са сваким другим корисником интернета. У пракси је ипак мало другачије, у смислу да нису сви корисници повезани са свим другим корисницима, али оно што је важно јесте да таква могућност постоји, а на самим корисницима је да дефинишу ниво приватности који желе да имају на глобалној мрежи, уколико онлајн садржај дозвољава ту врсту контроле, што најчешће и јесте случај, јер се корисницима мора омогућити макар илузија потпуне приватности, чија је неповредивост једно од темељних људских права. Други феномен који смо поменули, интерактивност, представља кључну иновацију у односу на претходне еволуције медијских и културних модела. Интерактивност омогућава корисницима да активно учествују у конзумирању садржаја и комуницирају како са осталим корисницима тог садржаја, тако често и са креаторима дигиталних садржаја. Примена концепта интерактивности је, на пример, саставни део видео игара, где без интервенције конзумента нема тока медијског садржаја, али у различитим облицима и обиму интерактивност постоји у скоро свим дигиталним медијима (укључујући и дигитализоване традиционалне медије). Ова два феномена су кључна за хипотезе и циљеве овог рада, јер интерконективност корисника и њихова међусобна интеракција креирају простор за деловање сваке врсте, укључујући и манипулативна деловања са различитим циљевима.

Постоји још једна дефинишућа особина тог новог медијског простора и нове, дигитализоване културе и друштва, а то је номинална анонимност корисника. За коришћење највећег броја интернет платформи, сервиса, и медија,

није неопходно оставити проверљиве личне податке, што доводи до дуалистичне перцепције етике – различите „са ове” и „са оне” стране монитора. И док испред дисплеја седи реално људско биће, у дигиталном простору обитава и делује његов или њен аватар, који најчешће ни по чему не може да сугерише прави идентитет корисника тог аватара. Такав концепт је, да опет нагласимо, есенцијалан за постојање видео игара, јер не постоји други начин интерјекције стварног играча у дигитални свет, осим кроз контролу унапред дефинисаних дигиталних карактера. Тај део природе феномена видео игре се пренео и на културу коришћења дигиталних сервиса, почнимо опет од видео игара, где у мултиплејер онлајн игрању корисници употребљавају надимке уместо имена (као корисничко име на гејминг налозима) и аватаре уместо фотографија. Та анонимност је номинална, и у принципу постоји само између самих корисника, док су власницима дигиталних сервиса и платформи, а и на захтев, државним властима, доступно апсолутно сви лични подаци сваког појединачног корисника. Однос који технолошке корпорације имају према коришћењу туђих личних података је веома битна, али сувише сложена тема да бисмо наставили да се њом бавимо у овом раду, за који је далеко важнија анонимност која постоји између појединачних корисника дигиталних платформи, сервиса и медија. Та анонимност, и дуалистичност етике коју смо поменули отвара практично неограничен нови простор у коме, по природи ствари, важе мало измењене законитости у односу на реални свет, што уз све оно што је добро, истовремено и умножава начине на који се криминално понашање може испољити унутар троугла интерконективност-интерактивност-анонимност.

Простор дигиталних медија

У уводним разматрањима дефинисали смо три феномена која карактеришу дигиталне медије и дигиталну реалност. Између та три феномена може се генерисати бескрајни низ различитих светова са различитим наменама, односно дигиталних простора који могу да буду и толико детаљни и толико задовољавајући спрам виших нивоа хијерархије људских потреба да се у њима може практично живети током пролонгираног временског периода, уз физичка и физиолошка ограничења, разуме се. Најпре за постојање, а затим и за било који начин коришћења дигиталних простора неопходно је присуство елемената једног другог троугла, а ти елементи су интернет, дигитални уређаји и дигитални садржаји. Елемент дигиталних садржаја имплицира присуство претходна два елемента, јер је и за стварање и за конзумирање дигиталних садржаја неопходан дигитални уређај са рачунарским и мрежним могућностима, као и глобална мрежа као средство дистрибуције садржаја. Интернет предузетништво, а нарочито интернет стваралаштво, представљају ултимативни исказ Маркове тежње о демократизацији средстава за производњу, јер када говоримо о дигиталним садржајима, буквално сваки појединац који има дигитални уређај и приступ интернету може да производи, дистрибуира и валоризује оно што је својим радом произвео, што паралелно са чињеницом да постоји премоћ висо-

котехнолошких корпорација у савременом свету, ствара својеврсни парадокс, али и тема о контрадикторности корпоративне капиталистичке моћи и крајње демократизованих средстава за производњу је такође тема за засебну студију. За потребе овог рада битно је да медијски садржај, који по правилу садржи одређени апел, може да креира и дистрибуира сваки појединац.

Дигитални простор, односно простор дигиталних медија практично је несагледив. За потребе овог рада, фокус ће бити на оним дигиталним медијима који имају доминантну друштвену компоненту, и преко којих је уз могућност размене текстуалног, аудио, фото и видео садржаја могуће остварити и блиску и детаљну комуникацију, које у садејству могу да резултирају креирањем реалног односа између два или више корисника у виртуелном свету. Друштвене мреже, или друштвени медији, корисницима за почетак пружају те могућности, и то је иницијални разлог њихове популарности и раширености. Да бисмо разумели механизме деловања друштвених мрежа на њихове кориснике, идентификоваћемо могућности које одређене друштвене мреже пружају, односно какве психолошке механизме активирају код људи. Facebook представља комплексни супститут за друштвене интеракције у реалном свету, са могућношћом умрежавања кроз систем „пријатеља” и лајкованих страница, и могућношћу дељења текстуалног, визуелног, аудио и видео садржаја, као и линкова ка различитим страницама на интернету. Instagram је платформа за дељење фотографија и кратких видео садржаја која има значајнију бизнис компоненту од свих друштвених мрежа. Twitter је, са друге стране, преузео информативну функцију од традиционалних медија, јер је корисницима дао могућност да у било ком тренутку, генерално кратким текстом, саопште оно што желе, а број њихових пратилаца представља њихову публику. Као такав, подесан је за личну употребу и контролу налога и оних људи којима презентације на друштвеним медијима одржавају професионалци (Bjelajac and Filipović 2020). Током последњих неколико година примећујемо огроман раст популарности сервиса ТикТок, платформе за размену кратких видео садржаја. Током пандемије COVID-19, платформа је вишеструко увећала број корисника и постала један од најбрже растућих брендова у 2020. години (Morning Consult 2020). На глобалном нивоу, овај сервис је повећао број корисника са око 55 милиона у јануару 2018, на нешто мање од 700 милиона активних месечних корисника у августу 2020 (Sherman, 2020). Од укупног броја корисника, 41% су тинејџери и млади људи, узраста од 16-24 године (Meola 2020). Оно што је карактеристично за овај сервис је велики број контроверзи везаних за његов садржај. САД су, у претходној администрацији, разматрале забрану рада овом сервису, док су неке друге земље издавале упозорења овој компанији због опсцености и неморалности садржаја које пласирају, али осим краткотрајних забрана, све се завршило на критикама и упозорењима. Овај друштвени медиј је нарочито популаран код младе популације, тако да га то чини нарочито подесним за манипулације. Сви ови друштвени медији имају одређени потенцијал за злоупотребе, чак и у криминалне сврхе, опет, сваки на другачији начин, и за различите облике криминалног понашања. Миграција у дигитално нарочито је отворила нови простор сексуалним предаторима, управо због елемента номи-

нале анонимности, односно, могућношћу лажног представљања и невидљивости у виртуалном свету, барем до тренутка док сам предатор не одлучи да постане видљив, када је обично касно за жртву.

Социопатолошки профил онлајн сексуалних предатора

Социјална патологија је, уопштено речено, наука о комплексу чињеница везаних за поремећаје који су социјално условљени, штетљиви и неприхватљиви, јер одступају од утврђених стандарда и норми. Под социјалним девијацијама у социјалној патологији обухватамо оне типове индивидуалног и групног понашања која имају за исход појаве социјално - деструктивног, патолошког и делинквентног понашања. У ширем смислу подразумевамо све оне случајеве који изазивају друштвену реакцију услед угрожавања универзалних друштвених вредности.

Асоцијалност је посебна карактеристика појединца (или групе) који не може да усвоји и примени опште друштвене норме, развије друштвена осећања, или да се адаптира друштвеним односима (Вјелажас 2015: 152). Наведено се нарочито огледа кроз неадекватне и дуготрајне специфичне обрасце сопственог искуства, осећања, мишљења, понашања и односа са другима, који се испољавају и уочавају у свакодневним животним ситуацијама, а при том флагрантно одступају од очекиваног у одговарајућој култури.

Особе са антисоцијалним поремећајем личности обично не занима шта је исправно, а шта не и често не уважавају права, жеље и осећања других људи. Ове особе теже да противрече другима, манипулишу њима, буду груби или их третирају са хладном незаинтересованошћу. Често могу прекршити закон и dospети у невољу, при чему не показују да осећају кривицу или кајање. Могу лагати, понашати се насилно или импулсивно и имати проблем са злоупотребом дрога или алкохола. Ове особине често чине особе са антисоцијалним поремећајем личности неспособним да испуне своје породичне, пословне или школске обавезе. Знаци и симптоми укључују (Psihoterapijko savetovalište Sin-teza 2015):

- Грубо занемаривање личне сигурности и сигурности других;
- Непрестано лагање и застрашивање да би преварили или искористили друге без осећаја кривице;
- Интензиван егоцентризам, осећај супериорности и егзибиционизам;
- Склоност ка криминалном понашању, патолошким лагањем или коришћењу лажног имена, што их често води у затвор или казнено-поправну установу;
- Злоупотребу супстанци и алкохола;
- Стални отпор према ауторитету и проблеми са законом;
- Злостављање деце и брачног партнера и промискуитетно понашање;
- Непријатељство, иритабилност, раздражљивост, импулсивност, агресивност и насилност;
- Недостатак емпатије и жаљења што је повредио друге.

Дати показатељи су апсолутно примењиви и спојиви са понашањима особа које називамо „онлајн сексуалним предаторима”, и испољавају се уобичајено у доменима емоционалног реаговања. У зависности од врсте поремећаја таквих личности, уочава се распон од потпуног одсуства емоција до интензивног и неконтролисаног манифестовања које је непримерено датој ситуацији. Код истих је као што је речено, приметан наглашени изостанак емпатије, то јест способности да се емоционално разуме шта друга особа доживљава. Такво „отуђење човека од човека” нарочито је погубно када су њихове таргетиране мете адолесценти, што је у многим приликама случај.

У периоду адолесценције, пред адолесцентом поставља се неколико важних развојних задатака: формирање властитог идентитета и интегритета личности, стварање основе за економску независност, прилагођавање на телесне промене и сексуалност, сексуалан избор. Један од најважнијих задатака јесте изградња властитог идентитета и тражење одговора на многобројна питања. У каснијој адолесценцији млади могу доживети „кризу идентитета”, како је назива психијатар Ериксон. Адолесцент се бори да изгради свој властити идентитет. Промене које се јављају доводе у питање слику коју свако има о себи. Најчешће питање које адолесцент поставља себи јесте: ко сам ја? Може се рећи да је ово питање које човек поставља себи током целог живота, али је оно у периоду адолесценције праћено најснажнијим емоцијама (Vučić 2010). Дакле, ова категорија младих људи посебно је рањива, а самим тим и изложена онлајн сексуалним предаторима, који су често не само добри познаваоци информационих технологија, већ и извршни манипуланти, који су на индиректан начин способни да успоставе контролу над другом особом. Рачунајући на њихове године и недостатак искуства у препознавању „лажне особе”, они вешто буде емоције код деце, провереним методама, као што су ласкање и улизивање. Завршна фаза је дефинитивно потчињавање њиховој вољи и постизање циљева, који се односе на различите видове злоупотреба и сексуалне експлоатације.

Иако не постоји искристалисан профил онлајн сексуалних предатора, истраживања указују да се углавном ради о одраслим особама мушког пола. Године старости, образовање, професија и мотиви онлајн сексуалних предатора осцилирају у зависности од „интересовања”, али се у њиховим инструментима манипулисања и стиловима помоћу којих придобијају потенцијалне жртве опажају неке заједничке карактеристике.

Врбовање на интернету састоји се, по правилу, од неколико корака (Kuzmanović, n.d.):

- Први корак јесте прикупљање информација о потенцијалној жртви. Интернет предатори посећују различита места на интернету (профиле на друштвеним мрежама, блогове, форуме, причаонице) како би прикупили што више личних информација о жртви: њеном узрасту, полу, физичком изгледу, месту живљења, особинама личности, интересовањима, хобијима, особама са којима комуницира и садржају комуникације.

- Када прикупе довољно информација о потенцијалној жртви, следећи корак јесте иницирање комуникације са њом.
- У комуникацији са потенцијалном жртвом, интернет предатори готово увек прикривају свој прави идентитет, претварају се да су неко други, најчешће вршњаци (сличних година и интересовања), скривају се иза лажних имена, надимака, фотографија итд.
- На почетку комуникације, по правилу, постављају уопштена и не превише лична питања, збијају шале, причају вицевице или на друге начине покушавају да забаве, придобију потенцијалну жртву и успоставе са њом „пријатељски однос”.
- Када се „зближе” са жртвом, упућују јој директнија питања: са ког уређаја комуницира (личног или заједничког), где се тај уређај налази, да ли је сам/а у соби, код куће, где су родитељи, у које су време присутни и сл.
- Интернет предатори настоје да се покажу у што бољем светлу. Показују спремност да саслушају и разумеју, разговарају о важним темама и актуелним проблемима (односима са вршњацима и одраслим важним особама) и пружају безрезервну подршку. Обично нуде бесплатне поклоне, несеквично похваљују, говоре оно што мисле да жртва жели да чује и стављају се на њену страну.
- Када придобију жртву и стекну њено поверење, почињу да показују своје „право лице”, манипулишу и контролишу њено понашање. Могу инсистирати на добијању тачних информација о томе шта жртва ради, где и када борави, с ким се дружи, али и показивати негодовање, љутњу и бес уколико не добију тражене информације.
- Интернет предатори обично траже од жртве да им пошаље своје фотографије или видео-снимке без одеће или у некој провокативној пози. Неретко и сами шаљу своје фотографије (или фотографије за које тврде да су њихове), видео снимке, линкове са експлицитним сексуалним садржајима, а потом траже од жртве да их избрише, „да не би имала проблеме ако то неко види”, подучавају је различитим сексуалним техникама, а све то обавијено је велом тајне.
- Када дођу у посед личних садржаја, интернет предатори уцењују жртву: траже од ње све више информација уз претње да ће у супротном обзнанити, проследити или јавно објавити информације које већ поседују. Или, још озбиљније, траже упознавање са жртвом или састанак уживо.

Подизање колективног нивоа свести о безбедносној култури на интернет у оквиру питања шта би деца и одрасли требало да знају пре него што „закораче” у дигитални свет, могли би и доћи до адекватног одговора како се делотворно заштитити од онлајн сексуалних предатора.

Дигитални медији као неограничени простор за концентрацију и мултиплицирано присуство сексуалних предатора

Живот савременог човека без дигиталних медија, готово да је незамислив. Поред тога што је интернет постао савршено средство комуникације, где

можемо остваривати комуникацију са различитим особама широм света, његова експанзија је омогућила широк дијапазон злоупотреба од стране злонамерних лица која успут могу бити анонимна.

Коришћење интернета је дефинитивно променило свет и иницирало нову „дивилзацију у настанку” у којој сексуалност није табу у форми у којој је био чак и на крају прошлог века. Овде је реч о само једном од феномена које је промовисала генерација у настанку. Грозничави захтев „све и одмах” који је *credo* армије младих људи највише се односи на сферу интимних односа и сексуалности уопште, што по некад даје шокантно бизарне резултате. Крајње симплификована сексуалност, сведена на Фројдов ниво „Ид” представља феномен који се придружио другим бројним феноменима модерног друштва од којих је генерација која наступа створила владајући поглед на живот и морално добро и зло (Бјелајац и Филиповић 2020). У последњој деценији употреба интернета је добила универзалну социјалну и етичку форму. Обзиром да интернет стиче све масовнији аудиторијуми сексуалност је добила нову форму изражавања и испољавања. То није више само интимна и тајновита ствар усамљених парова. Једна трећина свих корисника интернета на планети учествује у неком облику онлајн сексуалне активности (Соорег 2004). Ослобођена сексуалност стиче планетарну популарност и сексуално изражавање на интернету постаје феномен који укључује низ културних импликација значајних за будућност људске сексуалности (Cavanagh 2007). Свеопште излагање женског тела, односно „индустрија порнографије” су друштвено нежељени производи тих импликација, али оне, једноставно, иду уз ослобођену сексуалност.

Деца „излазе” на интернет чак и са 4 године, а пре поласка у школу готово да су овладала сурфовањем мрежом. Неколико сати дневно малишани су суочени са светом без икаквих ограничења, тако различитим од света у коме иначе живе. Тако наивни и невини лако постају плен интернет предатора. Предатори су интернетом добили брзи и анонимни приступ деци, место где могу да сакрију свој идентитет и лутају мрежом без ограничења. Интернет предатори су, у начелу, сексуални предатори. Обично их замишљамо као особе које лутају око школских игралишта и ту вребају своје потенцијалне жртве. Међутим, стварност се променила. Данашњи сексуални предатори вребају жртве кријући се иза рачунарског екрана, искориштавајући претерану радозналост и лаковерност деце и анонимност коју нуди интернет (Бјелајац и Филиповић 2020). То су заправо „савремени педофили”, превејане и манипулативне особе које нарочито занимају девојчице узраста од 13-14 година.

Педофилија, која се алтернативно означава и као педофилни поремећај, је психосексуални дефект који углавном погађа одрасле особе, на начин што исте бивају опседнуте сексуалним маштаријама или покушајима да ступе у сексуалне односе са децом истог или супротног пола. У питању је веома комплексан поремећај, који захтева социолошки, криминолошки, а нарочито психопатолошки приступ који би систематски истражио симптоме, природу и чиниоце (наследне, органске и социјалне) патолошких стања и процеса у менталном животу ових личности (Бјелајац 2020). Педофили користе интернет на различите начине, било да га користе за повезивање са децом, склапање прија-

тељстава, организовање састанака уживо или као средство за проналажење, чување и дистрибуцију дечије порнографије. Интернет такође користе као средство за међусобно повезивање, у педофилске мреже, где деле искуства, савете и видео записе и слике. Међутим, интернет није од користи за педофиле само због њиховог лаког приступа деци, њиховог идентитета и дечије порнографије. Интернет је идеалан прибор за педофиле јер им нуди потпуну сигурност и апсолутну анонимност. Већина педофила живи наизглед нормалним животима. У прошлости, већина ових људи, због страха од реакције друштва, се није усудила да оствари своју сексуалну фантазију. Сада им интернет даје ту могућност. Далеко од очију друштва, у сигурности сопственог дома и у потпуној анонимности, могу да приступе интернету, могу да уђу у туђ приватни виртуелни свет у којем имају прилику за интеракцију са децом, у којем имају прилику да гледају дечију порнографију и где имају прилику да доживе своје недозвољене и неживљене сексуалне фантазије. Као корисници интернета, они нису предмет етичке оцене друштва у којем живе, јер не морају да егзистирају у стварном, видљивом свету у којем би били изложени критичкој оцени (Бјелајац и Филиповић 2020). У погледу активности које педофили усмеравају према деци, постоји прилично велики распон, од оних педофила који никада не изврше дело као производ својих педофилских активности, већ све остаје на нивоу перцепције или пак задовољавања са интернет адресама и педофилском литературом, до оних педофила који спроводе своје педофилске активности у дело. При том се у суштини ради о следећим активностима (Бјелајац 2011):

- Посматрање наге деце;
- Обнаживање пред децом;
- Свлачење деце;
- Мастурбација пред децом;
- Дирање полног органа деци или тражење да дете тој особи дира полни орган или је пак самозадовољава;
- Тражење оралног секса над децом или да деца њима упражњавају орални секс;
- Ипак неки се задовољавају само са дирањем и мажењем деце и њихових интимних делова, или са оралним сексом, док су вагинална и орална пене-трација ређи облик реализације педофилних активности.

Постоји на десетине стручних термина за патолошке сексуалне аномалије или парафилију, међу њима бивају доминантни: егзибиционизам (излагање полних органа); фетишизам (употреба неживих објеката); фротеризам (додиривање или трљање о особе које то не желе); педофилија (усмереност на децу препубертетске доби); сексуални мазохизам (понижавање или патња); трансвеститски фетишизам (облачење одеће другог пола); војеризам (посматрање сексуалне активности другог); зоофилија (полна склоност према животињама)... Познате су и остале парафилије, које по неким ауторима не/задовољавају критеријуме за претходне групе. Све особе које имају неку од наведених сексуалних аномалија имају преко дигиталних медија неограничен простор за анонимно присуство и испољавање истих. Типови интернет сексуалних преда-тора, према појединим ауторима су (Nikolić-Novaković 2013): ловци (stalkers);

крузери (cruisers); мастурбатори (masturbators); трговци или колекционари (networkers or swappers); комбинација сва четири типа.

На друштвеним мрежама, такође крстари веома организована бескрупулозна група злонамерних лица, а то су трговци људима. Трговина људима, према дефиницији Уједињених нација, значи врбовање, превоз, трансфер, смештај или прихват лица, употребом претње или употребом силе, у сврху експлоатације. Поред личних фактора који доводе поједине особе, посебно жене, у положај трафикинга, постоје и друштвени фактори као што су: незапосленост, сиромаштво, недостатак образовања, као и организовани криминал у виду секс индустрије. Облици експлоатације могу имати широк дијапазон, од сексуалне експлоатације, експлоатације радне снаге, укључивања у криминал, одстрањивања и продаје људских органа, присилне војне службе, присилних бракова, итд. Сексуална експлоатација или секс трафикинг, доминантан је облик трговине људима у сврху комерцијалног сексуалног искоришћавања, које се одвија на разним местима (индустрија секса, бордели, улице, салони за масажу и др.). Трговина људима за потребе сексуалне експлоатације постала је водећа категорија овог криминала, у односу на друге, из простог разлога што константно акумулира највећу добит за починиоце овог кривичног дела (Вјелајац 2014: 428). Путем друштвених мрежа трговци људима користе разне методе којима врбују/регрутују жртве. Те методе се разликују и углавном зависе од *modus operandi* и степена организације трговаца људима. Међутим, образац регрутовања жртава у принципу је исти. Трговци људима нуде потенцијалним жртвама добар посао, прилику за образовање или брак, представљајући лажним обећањима ружичасту слику о бољем животу. Ако се потенцијална жртва трговине људима, притом и заљуби и подлегне лажним обећањима, њен превоз на друго место или у земљу експлоатације бива олакшан.

Истраживање под називом „Иза екрана: Анализа злоупотреба жртава трговине људима у дигиталном окружењу, урађено је на искуству 178 девојака и жена у периоду од 2015. до 2020. године у Србији и показује високу фреквентност насиља у дигиталној сфери. Резултати ове анализе потврђују високу стопу заступљености злоупотреба у дигиталном окружењу којима су ове девојке и жене биле изложене пре, за време и након изласка из ситуације трговине људима. Тачније, 42% испитаница преживело је неки од облика дигиталног насиља (попут сајберпрогањања, осветничког објављивања експлицитног/порнографског садржаја, имперсонације и др.), док је код 31% њих дигитално насиље било директно повезано са ситуацијом трговине људима, како у сврху врбовања тако и у сврху експлоатације. Од укупног броја испитаница, 65% било је изложено и дигиталним претњама, које су најчешће за циљ имале застрашивање у сврху промене или повлачења исказа или изјаве жртве у кривично-правном поступку (њих укупно 59%). Поред тога што ова анализа указује на високу фреквентност насиља у дигиталној сфери, она говори и о томе да је овај специфичан вид насиља постао скоро неизоставан начин присиле којим се насилници и трговци људима служе како би девојке и жене уцењивали, претили им, омаловажавали их, неовлашћено снимали или дистрибуирали порнографски материјал чији су актери и деца (Radoičić 2020, 9-10). Теорија и прак-

са дефинишу различите типове насиља и злоупотреба у дигиталном окружењу. Специфични типови злоупотреба који нису још увек нашли препознатљиво место у домаћој терминологији су: cyberbullying (сајберзлостављање), doxing (доксинг/таргетирање), cyberstalking/cyberbombing (сајберпрогањање), hacking (неовлашћен приступ туђим подацима), имперсонација (лажно представљање), catfishing (пецање/намамљивање), revenge porn (осветничко објављивање експлицитног/порнографског садржаја) и sextortion (претња објављивањем експлицитног материјала зарад изнуде), а онда и врбовање преко интернета, експлоатација посредством информационо-комуникационе технологије, неовлашћено снимање и дистрибуција те коришћење дигиталног садржаја као средства принуде у контексту трговине људима (Radoičić 2020: 18). Како између трговине женама и проституције заправо постоји танка нит (из фазе добровољног односа се често прелази у фазу принуде), за проституцију поред наведених постоје и други карактеристични типови насиља и злоупотреба у дигиталном окружењу.

Под појмом проституција се обично подразумева продаја женског тела мушкарцима за новац или нека друга материјална добра. Анализирањем и истраживањем проституције као веома сложеног феномена, утврђени су различити узроци ове девијације. Неки од њих су посебно упечатљиви, као, на пример: материјални фактори, силовање у детињству, отуђеност од родитеља, породични проблеми, односно породични миље и ендогени фактори, утицај социјалног окружења у коме је проститутка имала биопсихолошки развој.

Једно свеобухватно истраживање о интернет порнографији из 2018. године открило је занимљиве резултате (Covenant Eyes 2018):

- Око 27% тинејџера добија поруке сексуалне садржине.
- Око 15% их шаље.
- 57% тинејџера претражује порнографију најмање једном месечно.
- 51% мушких студената и 32% женских студенткиња је гледало порнографију пре уласка у тинејџерске године.
- Први сусрет са порнографијом код мушкараца је у просеку са 12 година.
- 71% тинејџера крије своје понашање на интернету од родитеља.
- 68% случајева развода се догодило услед тога да је једна страна упознала новог љубавника на интернету.
- 56% се догодило услед тога да је једна страна испољавала „опсесивно интересовање за порнографске веб сајтове”.
- 70% супруга сексуалних зависника могу се дијагностиковати са пост трауматских стресним поремећајем.
- 64% мушкараца и 15% жена који се изјашњавају као хришћани кажу да гледају порнографију најмање једном месечно.
- 90% тинејџера и 96% младих људи охрабрују, прихватају, или су неутрални када причају о порнографији са својим пријатељима.
- Само 55% одраслих старијих од 25 година верују да је порнографија лоша ствар.
- Тинејџери и млади људи, од 13-24 године верују да је избегавати рециклажу лошије од гледања порнографије.

- У 2006, процењени приход за бизнисе везане за забаву везану за секс су у САД били око 13 милијарди долара. Ова сума укључује продају и изнајмљивање видео садржаја, интернет продају, кабловску телевизију, видео на захтев, телефонски секс, егзотични плес и секс шопове.
- 28,258 корисника гледа порнографске садржаје сваке секунде.
- \$3,075.64 се потроши на порнографију на интернету сваке секунде..
- 88% сцена у порнографским филмовима садржи физичку агресију, док 49% сцена садржи вербалну агресију.
- 79% порно извођача је користило марихуану, док је 50% користило екстази.
- 1 од 5 мобилних претраживања на интернету је порнографија.

Према статистичким подацима, сваког дана се отвара на десетине *web* страница које садрже порнографију и проституцију. Тржиште секса и/или индустрије секса по много чему специфично, не одступа много од закона понуде и потражње као општег економског модела за одређивања цена на тржишту. У појединим регионима света растуће сиромаштво, политичка превирања, сексуални туризам и културна динамика спајају се да би створили брзу сексуалну индустрију. Милиони младих девојака хрле ка друштвеним мрежама где се „бесплатно рекламирају” и са експлицитним сексуалним садржајима несвесно намећу неумољивим онлајн сексуалним предаторима, који им увек пружају наду за бољим и квалитетнијим животом. Напослетку, у недостатку безбедносне културе, не мали број њих заврши у секс индустрији и/или постану жртва трговине женама за потребе сексуалне експлоатације.

Дискусија

Интернет нове генерације је створио нови, непрегледни простор за друштвене интеракције сваке врсте. Тај простор је сваке секунде све већи, разноврснији и кореспондира са различитим људским потребама. Говорили смо о два троугла и њиховом дефинишућем утицају на интернет, садржаје на интернету, кориснике тих садржаја, и атрибутима које свеукупност тих феномена одређују. Први троугао, интернет – дигитални уређаји – дигитални садржаји, који је омогућио стварање непрегледног броја садржаја и различитог начина испољавања људских тенденција и жеља, као и задовољавања најразличитијих потреба. Други троугао дубље објашњава механизме деловања интернет садржаја, и указује на разлоге због којих постоји разлика у понашању људи у реалном свету и виртуелним световима, која је понекад драстична, и која може бити искоришћена или злоупотребљена и од стране аутора садржаја и од стране корисника садржаја. Тај троугао чине интерконективност, интерактивност и анонимност. Када ове елементе посматрамо кроз призму сексуалних предатора на интернету, можемо да закључимо које могућности сваки од њих доноси, нарочито у поређењу са стварним светом:

- Интерконективност – омогућава директну повезаност са другим корисницима, што значајно олакшава идентификацију, праћење и посматрање по-

- тенцијалних жртава, смањујући видљивост предатора и повећавајући видљивост потенцијалних жртава, нарочито у корелацији са анонимношћу.
- Интерактивност – омогућава интеракцију између корисника на неколико нивоа, од индиректне (лајкови, коментари, праћења налога и др.) до директне, где се може успоставити писана, усмена или видео комуникација између различитих корисника, што омогућава далеко лакше успостављање контакта између предатора и потенцијалне жртве.
  - Анонимност – до крајности смањује изложеност предатора без ограничења њиховог присуства, и додатно их охрабрује уверењем да су безбедни од детекције. Истовремено, виртуелна присутност корисника на интернет сервисима често је карактерисана далеко смањеним инхибицијама у односу на понашање у реалном, физичком свету. Другим речима, потенцијална жртва у понашању на интернету испољава далеко мање инхибиција, што погодује предаторима – од самог садржаја који одређени корисници пласирају на интернет што може да привуче и охрабри предаторе да селекују жртву, до комуникације која је далеко слободнија под псеудонимима или аватарима.

Различите друштвене мреже имају различиту погодност за манипулативно деловање сексуалних предатора. Неке од њих су једноставно концептуално тако постављене да простора за то готово да нема – попут Твитера. Неке друштвене мреже које су намењене упознавању људи ради остваривања романтичног или сексуалног контакта имају механизме заштите од злоупотребе, попут Tindera. Ти механизми заштите су имплементирани јер су креатори платформе имали на уму основну намену платформе, где се питање могућих злоупотреба или криминалног понашања намеће по самој природи платформе. Са друге стране, платформе и сервиси којима основна намена није романса и секс сусрећу се са већим изазовима, управо због прикривености правих намера појединих корисника основном наменом појединачног сервиса. По правилу, за онлајн сексуалне предаторе најподеснији су сервиси којима је примарна намена размена фото и видео материјала, уз постојање могућности директне комуникације између корисника. У наставку дајемо преглед друштвених медија са коментарима о њиховој погодности за манипулативно деловање сексуалних предатора:

- Facebook – на одређени начин најшире конципирана друштвена мрежа, намењена друштвеној интеракцији између корисника. Како је конципирана на принципу „пријатеља”, да би корисници постали повезани, један мора да упути захтев, а други прихвати, односно, неопходна је обострана сагласност. Ова друштвена мрежа има и филтере за приватност који се могу укључити, којима се највећи број могућности може ограничити, али потенцијал за злоупотребу ове друштвене мреже налази се у неправилном коришћењу могућности заштите од стране самих корисника, релативне неинформисаности и лаковерности, али то је домен који није искључиво везан за ову друштвену мрежу, већ за људску природу генерално;
- Twitter – ова друштвена мрежа има генерално најмањи потенцијал за злоупотребу од стране сексуалних предатора. Основна намена ове платформе

је објављивање кратких текстуалних садржаја, фотографија и видео клипова, али као што смо већ напоменули, ова платформа је много више супститут информативним медијима, те су друштвене интеракције махом ослобођене сексуалних конотација, што је предаторима далеко мање занимљиво;

- Instagram – платформа за размену фотографија и кратких видео садржаја посебно је погодна за промоцију и сугестивност сваке врсте. У највећој мери је бенигна, али међу стотинама милиона корисника постоји и пуно оних који постављају садржаје са снажном сексуалном конотацијом, иако не експлицитном, јер то забрањују правила коришћења те мреже. Ипак, као изузетно популарно и моћно промотивно оруђе, Instagram се користи и за промоцију сексуалних услуга, и сексуалности уопште, што уз могућност директне комуникације оставља простор за потенцијално манипулативно деловање сексуалних предатора;
- TikTok – од поменутих друштвених медија TikTok је најновији и најбрже растући. Конципиран као платформа за размену кратких видео садржаја, у трајању од три секунде до једног минута, изузетно до три минута, ова платформа је постала један од најбрже растућих брендова у свету, који прате бројне контроверзе, покушаји цензуре и забране. Готово две петине корисника ове платформе су узраста од 16-24 године, што представља посебан изазов и потенцијалну опасност. Са друге стране, и сами корисници учестало постављају сексуално сугестивне садржаје, који нису експлицитни па самим тим не подлежу уклањању са платформе, али могу да буду довољан мотив и мамац за сексуалне предаторе да крену у остварење своје криминалне намере.

Табела 1. Учесталост садржаја са сексуалном конотацијом на друштвеној мрежи TikTok током месеца децембра 2020. године

Пол корисника	Број садржаја са сексуалном конотацијом	Укупан број прегледаних садржаја	Процент садржаја са сексуалном конотацијом
Мушки	4	406	0,99%
Женски	98	598	16,39%
Укупно	102	1004	10,15%

Извор: анализе аутора

Анализа садржаја друштвене мреже ТикТок обављена је у децембру 2020. године. Узорак је био насумичан и генерисан алгоритмом саме друштвене мреже на основној страници, без креирања налога. Приступ платформи и анализа садржаја обављани су на веб сајту платформе (www.tiktok.com), као и путем Андроид апликације. Под садржајима са сексуалном конотацијом подразумевали смо оне садржаје који су снажно сексуално сугестивни, као што су опонашање сексуалног односа, сексуално сугестивно обнаживање и изражавање, описивање сексуалних ситуација, и друге јасно сексуално сугестивне садржаје у визуелном и аудитивном смислу. Додајемо и то да оне садржаје који се могу категоризовати као умерено сексуално провокативне нисмо под-

разумевали као садржаје са сексуалном конотацијом. Анализа је показала да око 10 процената садржаја на овој друштвеној мрежи има сексуалну конотацију, и да је дистрибуција таквих садржаја далеко већа код женских корисника, које су уједно и погодније и чешће жртве сексуалних предатора, било да се ради о педофилији, проституцији или трговини људима. Иако је укупни број анализираних корисника релативно већи у корист жена (око 60%), удео садржаја са сексуалном конотацијом је драматично већи код женских корисника ове платформе (98,5%). Ограничења ове анализе су бројне, и резултати до којих смо дошли се због величине узорка спрам укупног броја постојећих садржаја не може сматрати репрезентативним, он је свакако илустративан и показује трендове и тенденције. Ако имамо у виду и да је преко 40% укупног броја корисника ове платформе млађе од 24 године, јасно је да ове тенденције захтевају даље, детаљније анализе. Што се тиче других друштвених мрежа, због њихове комплексности и начина на које су конципиране у овом тренутку није било могуће урадити сличну упоредну анализу, али уз одговарајућу методологију у перспективи је могуће извести и једно такво, свеобухватно истраживање.

Закључак

Сваким даном јасна граница између физичког света и дигиталних, виртуалних простора постаје мање видљива. Привлачност дигиталних простора сваком следећим новонасталим обликом постаје све већа, и прави је изазов пронаћи баланс између активности у физичком свету и активности у дигиталним просторима. Текућа пандемија дала је огроман подстицај таквом начину живота – једноставно, нужност се подударила са тенденцијама, и готово све се преместило на интернет, укључујући и оне ствари које су пре пандемије биле разлози најмасовнијих окупљања, као што су спортске манифестације, позоришне и биоскопске премијере, концерти. Наравно, и активности сексуалних предатора су биле лимитиране и махом сведене на онлајн активности, иако је већ огроман дигитални простор за њихово деловање током протекле године постао значајно већи. Пандемија ће проћи, ограничења ће престати, и свет ће се полако вратити у нормалност, иако ће та нова нормалност бити другачија од препандемијске. То поновно отварање, коме читав свет тежи, донеће бројне изазове, нарочито због одлаганог задовољавања одређених акумулираних потреба код људи услед дуготрајних рестриктивних мера и опште атмосфере изазване пандемијом. У том смислу треба бити чак и опрезнији него раније, иако ће то представљати изазов због пролонгиране изолације и одсуства блиских контаката. Ипак, у смислу заштите од манипулативног деловања сексуалних предатора на интернету довољно је придржавати се сета правила која важе у свакодневном животу – најпре примењивати исте принципе из реалног живота изван интернета и у онлајн интеракцијама, као што су избегавање разговора са непознатим особама, нарочито давање личних података које предатор може да злоупотреби, прекид комуникације у ситуацијама када она постане непријатна

или претећа, избегавање физичких сусрета са непровереним и практично непознатим контактима са интернета, тражење помоћи од породице, васпитача или пријатеља у случају сумњиве комуникације на интернету, и слично. Међутим, овакав сет правила не мора да буде довољан да се избегне свака манипулативна интеракција са сексуалним предатором. Њихове методе еволуирају и прилагођавају се потенцијалној жртви, и иако је са потпуним правом фокус безбедности на интернету стављен на безбедност деце, она нису једине жртве. Такође веома рањиве групе су и тинејџери и млади људи, који често постану жртве проституције и трговине људима. И како је онлајн простор за деловање сексуалних предатора практично неограничен, а са њим и могућности, најбољи начин заштите од њиховог манипулативног деловања и његових последица је подизање личног нивоа свести о безбедности, а нарочито нивоа безбедносне културе на интернету.

Литература

1. Бјелајац, Жељко Ђ., и Александар М. Филиповић. 2020. „Интернет и друштвене мреже као неограничени простор за концентрацију и мултиплицирано присуство педофила”, У „Педофилија – узроци и последице”, ур. Жељко Бјелајац и Александар М. Филиповић, посебно издање, *Култура полиса*, год. XVII (2020): 29-40.
2. Бјелајац, Жељко. 2020. „Феноменолошка и етиолошка обележја педофилије”. У „Педофилија – узроци и последице”, ур. Жељко Бјелајац и Александар М. Филиповић, посебно издање, *Култура полиса*, год. XVII (2020). 11-28.
3. Bjelajac, Željko and Aleksandar Filipović. 2020. “Internet Addiction Disorder (IAD) as a Paradigm of Lack of Security Culture”, *Kultura polisa*, Year XVII (2020), Issue 43, 239-258.
4. Bjelajac, Željko. 2011. “Cyber Crime and Internet Pedophilia”, In *Western Balkans From Stabilization to Integration*, eds. Miroslav Antevski and Dragana Mitrović, 437–456, Belgrade: Institute of International Politics and Economics.
5. Bjelajac, Željko. 2014. *Trgovina ljudima – Zločin protiv čovečnosti*, Novi Sad: Pravni fakultet za privredu i pravosuđe.
6. Bjelajac, Željko. 2015. *Politika suzbijanja kriminaliteta*, Novi Sad: Pravni fakultet za privredu i pravosuđe.
7. Cavanagh, Allison. 2007. *Sociology in the Age of the Internet*. Berkshire: Open University Press.
8. Cooper, Al. 2004. „Online Sexual Activity in the New Millennium”. *Contemporary Sexuality*, no. 38: 1-7.
9. *Covenant Eyes*. 2018. „Pornography Statistics”. Poslednji pristup 24.01.2021, <https://www.covenanteyes.com/pornstats/>.
10. Kuzmanović, Dobrinka. (n.d) „Internet predatori”, *Užički centar za prava deteta*, poslednji pristup 18.01.2021, <https://digitalni-vodic.ucpd.rs/internet-predatori/>.

11. Meola, Andrew. 2020 “Analyzing TikTok user growth and usage patterns in 2020”, *Business Insider*, February 25th 2020.
<https://www.businessinsider.com/tiktok-marketing-trends-predictions-2020>.
12. *Morning Consult*. 2020. „Fastest Growing Brands of 2020”, последњи приступ 21.01.2021, <https://morningconsult.com/fastest-growing-brands-2020/>.
13. Nikolić-Novaković, Lidija. 2013. „Profil internet seksualnih predatora”, *Razvoj karijere*, http://www.razvojkarijere.com/media/files/4_Nikolic_Profil_Internet_seksualnih_predatora.pdf.
14. *Psihoterapijsko savetovalište Sinteza*. 2015. „Antisocijalni poremećaj”. Последњи приступ 22.01.2021. http://www.psihoterapija.org.rs/antisocijalni_poremecaj.htm.
15. Radoičić, Andrijana. 2020. *Iza ekrana : analiza zloupotreba žrtava trgovine ljudima u digitalnom okruženju : prikaz zasnovan na iskustvu 178 devojaka i žena u periodu od 2015. do 2020. godine u Srbiji*. Beograd: „Atina”- Udruženje građana za borbu protiv trgovine ljudima i svih oblika nasilja nad ženama.
16. Sherman, Alex. 2020. „TikTok reveals detailed user numbers for the first time”. *CNBC*, August, 24th, 2020, <https://www.cnbc.com/2020/08/24/tiktok-reveals-us-global-user-growth-numbers-for-first-time.html>.
17. Vujović, Tatjana. 2010. „Kompetitivnost društvenog sistema i sociopatološke pojave”, *Sociološka luča*, IV/2: 54-69.

ŽELJKO Đ. BJELAJAC*

Faculty of Law for Commerce and Judiciary
Novi Sad

ALEKSANDAR M. FILIPOVIĆ**

Faculty of Economics and Engineering Management
Novi Sad

Original scientific work

Received: 02.02.2021

Approved: 19.02.2021

Page: 51–67

FLEXIBILITY OF DIGITAL MEDIA FOR MANIPULATIVE ACTIVITIES OF SEXUAL PREDATORS

Summary: The Internet has undoubtedly become a dynamic and sublime tool of communication. It gives us the freedom to create and maintain contacts with individuals and groups from all over the world, to cooperate, socialize and exchange information, content and experiences. At the same time, nowadays it is almost impossible to imagine an internet business or presentation without a presence on social networks / media. These are online web services that open unlimited spaces for users for various forms of communication and personal promotion. Some of the most popular social networks that are especially receptive to most users from global spaces are: Twitter, Facebook, Instagram, Google+, LinkedIn, TikTok... By the way, on most social networks, the presence is free. Digital media have the capacity to inform visitors in the most efficient and practical way about important events, current campaigns and innovations related to the business, products or services offered, with the quality content of the texts they manifest. Also, their significant impact is reflected in the domain of education and / or providing certain advice. In addition to colossal achievements and obvious positive sides, with the advent of the Internet and digital media, sexual predators have been given a new field / playground, in which to establish contacts with others (often with children). In this digital environment, they manipulatively lurk and recruit potential victims for various forms of abuse and sexual exploitation.

Keywords: digital media, sexual predators, prostitution, pedophilia, human trafficking

---

* zdjbjelajac@gmail.com

** sasha.filipovic@gmail.com

Introduction

It can be said that modern society is a society of countless illuminated screens. These screens are not just a two-dimensional representation of traditional media content, on the contrary - they are the means by which the greatest interconnection of people and content is achieved. Digitalization have brought unprecedented changes, and not only in the technological sense. The digital revolution has reached all segments of society, and changed the way human beings function even on a daily basis, from socialization to business, encompassing most things in between. The current COVID-19 pandemic has given a clear indication of what the society of tomorrow will look like and function in, in which human activity, as experienced for centuries, will be minimized and require just as much energy as for performing a task in the digital world, whether it is a business meeting, shopping, or meeting a new person.

Traditional media have also shifted to digital, but the mere transition or digitization of traditional media content is not the reason for such a fundamental change in the way human beings function. Here, it is important to point out two phenomena characteristic of digital media, namely interconnectivity and interactivity. The Internet as a global computer network has enabled that almost every digital device, be it a mobile phone, tablet, game console or computer, enables the user to be constantly connected to the Internet, but, at least in theory, with every other internet user as well. In practice, however, it is a little different, in the sense that not all users are connected to all other users, but what is important is that such a possibility exists, and it is up to users to define the level of privacy they want to have on the global network, if the online content allows this type of control, which is usually the case, because users must be provided with at least the illusion of complete privacy, whose inviolability is one of the fundamental human rights. The second phenomenon we mentioned, interactivity, represents a key innovation compared to previous evolutions of media and cultural models. Interactivity allows users to actively participate in the consumption of content and communicate with other users of that content, and often with the creators of digital content. The application of the concept of interactivity is, for example, an integral part of video games, where without consumer intervention there is no flow of media content, but in different forms and scope interactivity exists in almost all digital media (including digitized traditional media). These two phenomena are key to the hypotheses and goals of this paper, because user interconnectivity and their interaction create space for action of all kinds, including manipulative actions with different goals.

There is another defining feature of this new media space and the new, digitalized culture and society, and that is the nominal anonymity of users. To use most internet platforms, services, and media, it is not necessary to leave verifiable personal data, which leads to a dualistic perception of ethics - different “on this” and “on the other” side of the monitor. And while a real human being is sitting in front

of the display, his or her avatar lives and works in the digital space, which usually cannot suggest the true identity of the user of that avatar. Such a concept is, again, essential to the existence of video games, because there is no other way for the real player to interact with the digital world, other than through the control of predefined digital characters. That part of the nature of the video game phenomenon has been transferred to the culture of using digital services, let's start again with video games, where in multiplayer online gaming users use nicknames instead of names (as a username on gaming accounts) and avatars instead of photos. This anonymity is nominal, and in principle exists only between the users themselves, while the owners of digital services and platforms, and upon request, the state authorities, have access to absolutely all personal data of each individual user. The relationship that technology corporations have to the use of other people's personal data is a very important but too complex topic for us to continue dealing with in this paper, for which the anonymity that exists between individual users of digital platforms, services and media is far more important. That anonymity, and the dualism of ethics that we have mentioned, opens a practically unlimited new space in which, by the nature of things, slightly changed laws apply in relation to the real world, which, along with all that is good, multiplies the ways in which criminal behavior within the triangle interconnectivity-interactivity-anonymity.

Digital media space

In the introductory considerations, we have defined three phenomena that characterize digital media and digital reality. Between these three phenomena, an endless series of different worlds can be generated with different purposes, meaning digital spaces that can be so detailed and so satisfactory to higher levels of the hierarchy of human needs that one can practically live in them for a long period of time, with physical and physiological restrictions, of course. First of all, for the existence, and then for any way of using digital spaces, the presence of elements of another triangle is necessary, and those elements are the Internet, digital devices and digital content. The element of digital content implies the presence of the previous two elements, because both the creation and consumption of digital content requires a digital device with computing and networking capabilities, as well as the global network as a means of content distribution. Internet entrepreneurship, and especially Internet creation, is the ultimate statement of Marx's aspiration to democratize the means of production, because when we talk about digital content, literally every individual who has a digital device and Internet access can produce, distribute and valorize what they have produced, which, in parallel with the fact that there is a predominance of high-tech corporations in the modern world, creates a kind of paradox. The topic of the contradictions of corporate capitalist power and extremely democratized means of production is also a topic for a separate study. For the purposes of

this paper, it is important that media content, which as a rule contains a certain appeal, can be created and distributed by each individual.

Digital space, that is, the space of digital media, is practically immense. For the purposes of this paper, the focus will be on those digital media that have a dominant social component, and through which, with the possibility of exchanging textual, audio, photo and video content, it is possible to achieve close and detailed communication, which can result in creating a real relationship between two or more users in the virtual world. Social networks, or social media, provide users with these opportunities to begin with, and this is the initial reason for their popularity and prevalence. To understand the mechanisms of social media influence on their users, we will identify the possibilities that particular social media give to their users, meaning which psychological mechanisms they activate in individuals. Facebook is a complex substitute for social interactions in the real world, with networking possibilities through the system of “friendship “and interactions with the posted content, and with the possibility of sharing text, visual, audio, and video content, as well as links to other Internet pages. Instagram is a platform for sharing pictures and short video clips which has a much more significant commercial component compared to other social media. Twitter, on the other side, overtook the news functions from traditional media, as it made it possible for its users to announce whatever they want at any time, most often in the form of short text, while their number of followers represents their audience. As such, it is suitable both for personal use and account control for the people whose social media presentations are maintained by professionals (Bjelajac and Filipović 2020). Over the last few years, we have noticed a huge growth in the popularity of TikTok, a platform for the exchange of short video content. During the COVID-19 pandemic, the platform multiplied its number of users and became one of the fastest growing brands in 2020 (Morning Consult 2020). Globally, this service increased the number of users from about 55 million in January 2018, to just under 700 million monthly active users in August 2020 (Sherman, 2020). Of the total number of users, 41% are teenagers and young people, aged 16-24 (Meola 2020). What is characteristic of this service is the large number of controversies related to its content. The United States, in the previous administration, considered banning the service, while some other countries issued warnings to this company due to the obscenity and immorality of the content it publishes, but apart from short-term bans, everything ended in criticism and warnings. This social medium is especially popular with the young population, so it makes it especially suitable for manipulations. All these social media have a certain potential for abuse, even for criminal purposes, again, each in a different way, and for different forms of criminal behavior. The migration to digital has opened a new space, particularly for sexual predators, precisely because of the element of nominal anonymity, that is, the possibility of false representation and invisibility in the virtual world, at least until the predator decides to become visible, when it is usually too late for the victim.

Sociopathological profile of online sexual predators

The social pathology is, generally speaking, the study of complex facts related to disorders that are socially conditioned, harmful and unacceptable, because they deviate from established standards and norms. Under social deviations in social pathology we include those types of individual and group behavior that result in the occurrence of socially - destructive, pathological and delinquent behavior. In a broader sense, we include all those cases that provoke a social reaction due to the threat to universal social values.

Asociality is a special characteristic of an individual (or group) who cannot adopt and apply general social norms, develop social feelings, or adapt to social relations (Bjelajac 2015: 152). This is especially reflected through inadequate and long-lasting specific patterns of one's own experience, feelings, opinions, behavior and relationships with others, which are manifested and observed in everyday life situations, while flagrantly deviating from what is expected in the appropriate culture.

People with antisocial personality disorder usually do not care what is right and what is not, and they often do not respect other people's rights, desires and feelings. These people tend to contradict others, manipulate them, be rude or treat them with cold disinterest. They can often break the law and get into trouble without showing guilt or remorse. They can lie, act violently or impulsively, and have a problem with drug or alcohol abuse. These traits often make people with antisocial personality disorder unable to fulfill their family, business or school obligations. Signs and symptoms include (Psihoterapijko savetovalište Sinteza 2015):

- Gross neglect of personal safety and the safety of others;
- Constantly lying and intimidating to deceive or exploit others without feeling guilty;
- Intense egocentrism, sense of superiority and exhibitionism;
- Predisposition to criminal behavior, pathological lying or use of a false name, which often leads them to prison or a penitentiary institution;
- Alcohol and substance abuse;
- Constant resistance to authority and problems with the law;
- Child and spouse abuse and promiscuous behavior;
- Hostility, irritability, impulsivity, aggression and violence;
- Lack of empathy and remorse for hurting others.

These indicators are absolutely applicable and compatible with the behaviors of what we call “online sexual predators”, and are usually manifested in the domains of emotional response. Depending on the type of disorder of such personalities, there is a range from the complete absence of emotions to intense and uncontrolled manifestation that is inappropriate for a given situation. In them, as it was said, there is a noticeable lack of empathy, that is, the ability to emotionally understand what the

other person is experiencing. Such “alienation of man from man” is especially devastating when their targets are adolescents, which is the case in many situations.

During adolescence, the adolescent is faced with several important developmental tasks: forming one's own identity and personal integrity, creating the basis for economic independence, adapting to bodily changes and sexuality, and sexual preference choice. One of the most important tasks is to build your own identity and look for answers to many questions. In later adolescence, young people may experience an “identity crisis,” as psychiatrist Erickson calls it. The adolescent struggles to build his own identity. The changes that are taking place call into question the image that everyone has of themselves. The most common question an adolescent asks himself is: who am I? It can be said that this is a question that a person asks himself throughout his life, but during adolescence it is accompanied by the strongest emotions (Vujović 2010). So, this category of young people is especially vulnerable, and thus exposed to online sexual predators, who are often not only good experts in information technology, but also excellent manipulators, who are indirectly able to establish control over another person. Counting on their age and lack of experience in recognizing a “fake person”, they skillfully evoke emotions in children with proven methods, such as flattery and sycophancy. The final stage is to definitely submit to their will and achieve goals, which relate to various forms of abuse and sexual exploitation.

Although there is no crystallized profile of online sexual predators, research indicates that they are mostly male adults. Age, education, profession and motives of online sexual predators oscillate depending on “interest”, but in their instruments of manipulation and styles by which they gain potential victims, some common characteristics are observed.

Recruitment on the Internet usually consists of several steps (Kuzmanović, n.d.):

- The first step is to gather information about the potential victim. Internet predators visit various places on the Internet (social media profiles, blogs, forums, chat rooms) to collect as much personal information as possible about the victim: their age, gender, physical appearance, place of residence, personality traits, interests, hobbies, people with whom communicates and the content of the communication.
- When they gather enough information about the potential victim, the next step is to initiate communication with them.
- In communication with a potential victim, internet predators almost always hide their true identity, pretend to be someone else, most often peers (of similar age and interests), hide behind false names, nicknames, photos, etc.
- At the beginning of communication, as a rule, they ask general and not too personal questions, make jokes, tell jokes or in other ways try to entertain, gain trust of a potential victim and establish a “friendly relationship” with them.
- When they “gets closer” to the victim, they ask them more direct questions: from which device does they communicate (personal or shared), where is that

- device, are they alone in the room, at home, where are the parents, at what time are they present at home, etc.
- Internet predators are trying to show themselves in the best possible light. They show a willingness to listen and understand, discuss important topics and current issues (relationships with peers and important adults) and provide unconditional support. They usually offer free gifts, selflessly praise, say what they think the victim wants to hear and place themselves on their side.
  - When they win the victim and gain their trust, they begin to show their “real face”, manipulate and control their behavior. They can insist on getting accurate information about what the victim is doing, where and when they are staying, who are they hanging out with, but also show resentment, anger and rage if they do not get the requested information.
  - Internet predators usually ask the victim to send them photos or videos without clothes or in a provocative pose. They often send their own photos (or photos they claim to be theirs), videos, links with explicit sexual content, and then ask the victim to delete them, “so they wouldn't have problems if someone sees it”, they teach them different sexual techniques, all wrapped in a veil of secrecy.
  - When they come into possession of personal content, internet predators blackmail the victim: they ask them for more and more information, threatening that otherwise they will disclose, forward or publicly publish the information they already possess. Or, more seriously, they are looking to meet the victim in person.

Raising the collective level of awareness about the safety culture on the Internet within the question of what children and adults should know before they “step” into the digital world, could lead to an adequate answer on how to effectively protect themselves from online sexual predators.

Digital media as an unlimited space for concentration and multiplied presence of sexual predators

The life of a modern man without digital media is almost unthinkable. In addition to the fact that the Internet has become a perfect means of communication, where we can communicate with different people around the world, its expansion has enabled a wide range of abuses by malicious individuals who additionally can be anonymous.

The use of the Internet has definitely changed the world and initiated a new “emerging civilization” in which sexuality is not taboo in the form in which it was even at the end of the last century. This is just one of the phenomena promoted by the nascent generation. The feverish demand “everything and now” which is the *credo* of the army of young people mostly refers to the sphere of intimate relation-

ships and sexuality in general, which sometimes gives shockingly bizarre results. Extremely simplified sexuality, reduced to Freud's level "Id" is a phenomenon that has joined the many other phenomena of modern society, of which the emerging generation has created a ruling view of life and moral good and evil (Бјелајац и Филиповић 2020). In the last decade, the use of the Internet has taken on a universal social and ethical form. As the Internet reaches more and more mass audiences, sexuality has acquired a new form of expression. It is no longer just an intimate and mysterious thing for lonely couples. One third of all internet users on the planet participate in some form of online sexual activity (Cooper 2004). Liberated sexuality is gaining planetary popularity and sexual expression on the Internet is becoming a phenomenon that includes a number of cultural implications significant for the future of human sexuality (Cavanagh 2007). The general exposure of the female body, meaning the "pornography industry", is a socially undesirable product of these implications, but it simply goes hand in hand with liberated sexuality.

Children "go online" even at the age of 4, and before starting school, they almost mastered surfing the net. For several hours a day, children are confronted with a world without any restrictions, so different from the world in which they normally live. So naive and innocent, they easily become prey to internet predators. Predators have gained fast and anonymous access to children via the Internet, a place where they can hide their identity and roam the web without restrictions. Internet predators are, in principle, sexual predators. We usually imagine them as people wandering around school playgrounds and stalking their potential victims there. However, the reality has changed. Today's sexual predators lurk for victims by hiding behind a computer screen, taking advantage of the excessive curiosity and gullibility of children and the anonymity offered by the Internet (Бјелајац и Филиповић 2020). These are actually "modern pedophiles", twisted and manipulative people who are especially interested in girls aged 13-14.

Pedophilia, which is alternatively referred to as a pedophiliac disorder, is a psychosexual defect that mainly affects adults, in the way that they are obsessed with sexual fantasies or attempts to have sexual relations with children of the same or opposite sex. It is a very complex disorder, which requires a sociological, criminological, and especially psychopathological approach that would systematically investigate the symptoms, nature and factors (hereditary, organic and social) of pathological conditions and processes in the mental life of these individuals. (Бјелајац 2020). Pedophiles use the Internet in a variety of ways, whether to use it to connect with children, make friends, organize live meetings, or as a means of finding, storing, and distributing child pornography. They also use the Internet as a means of connecting to each other, to pedophile networks, where they share experiences, tips and videos and pictures. However, the Internet is not useful for pedophiles just because of their easy access to children, their identity and child pornography. The Internet is an ideal accessory for pedophiles because it offers them complete security and absolute anonymity. Most pedophiles live seemingly normal lives. In the past, most of these people, for fear of the reaction of society, did not dare to realize their sexual fantasy. Now the internet is giving them that opportunity. Far from the eyes of society, in the security of their own home and in complete anonymity, they can

access the Internet, they can enter someone else's private virtual world where they have the opportunity to interact with children, where they have the opportunity to watch child pornography and where they have the opportunity to experience their illicit and unfulfilled sexual fantasies. As Internet users, they are not subject to the ethical evaluation of the society in which they live, because they do not have to exist in a real, visible world in which they would be exposed to critical evaluation (Бјелајац и Филиповић 2020). In terms of activities pedophiles point toward children, there is a wide range of them, from pedophiles who never commit an act as a result of their pedophilic activities and remain on the perception level or pedophilic websites and literature, to pedophiles who act on their pedophilic tendencies. Essentially, these are following activities (Bjelajac 2011):

- Watching the naked children;
- Nudity in front of children;
- Undressing children;
- Masturbation in front of children;
- Touching the genitals of children or asking a child to touch that person's genitals or masturbate them;
- Asking for oral sex with children or having children have oral sex with them;
- However, some are satisfied only with touching and cuddling children and their intimate parts, or with oral sex, while vaginal and oral penetration are less common forms of pedophilic activities.

There are dozens of professional terms for pathological sexual anomalies or paraphilias, among which the following are dominant: exhibitionism (exposure of sexual organs); fetishism (use of inanimate objects); frotteurism (touching or rubbing on people who do not want to); pedophilia (targeting prepubertal children); sexual masochism (humiliation or suffering); transvestite fetishism (wearing the clothes of the other gender); voyeurism (observing the sexual activity of another); zoophilia (sexual orientation towards animals)... Other paraphilias are also known, which according to some authors do not meet the criteria for the previous groups. All persons who have any of the above sexual anomalies have unlimited space for anonymous digital presence and expression through digital media. The types of internet sexual predators, according to some authors are (Nikolić-Novaković 2013): stalkers; cruisers; masturbators; networkers or swappers; or the combination of all four types.

On social networks, a very organized unscrupulous group of malicious people is also cruising, and those are human traffickers. Trafficking in human beings, as defined by the United Nations, means the recruitment, transportation, transfer, accommodation or reception of persons, through the use of threats or the use of force, for the purpose of exploitation. In addition to personal factors that bring individuals, especially women, into the position of trafficking, there are also social factors such as: unemployment, poverty, lack of education, as well as organized crime in the form of the sex industry. Forms of exploitation can have a wide range, from sexual exploitation, labor exploitation, involvement in crime, removal and sale of human

organs, forced military service, forced marriages, etc. Sexual exploitation or sex trafficking is the dominant form of human trafficking for the purpose of commercial sexual exploitation, which takes place in various places (sex industry, brothels, streets, massage parlors, etc.). Trafficking in human beings for the purpose of sexual exploitation has become the leading category of this crime, compared to others, for the simple reason that it constantly accumulates the greatest profit for the perpetrators of this crime (Bjelajac 2014: 428). Through social networks, traffickers use various methods to recruit victims. These methods differ and mainly depend on the “modus operandi” and the degree of organization of traffickers. However, the pattern of recruiting victims is basically the same. Traffickers offer potential victims a good job, an opportunity for education or marriage, presenting a false image of a better life with false promises. If a potential victim of trafficking falls in love and succumbs to false promises, his or her transportation to another location or country of exploitation is facilitated.

The research entitled “Behind the Screen: Analysis of Abuses of Victims of Trafficking in Human Beings in the Digital Environment” (in Serbian: “Iza ekrana: analiza zloupotreba žrtava trgovine ljudima u digitalnom okruženju”) was conducted on the experience of 178 girls and women in the period from 2015 to 2020 in Serbia and shows a high frequency of violence in the digital sphere. The results of this analysis confirm the high prevalence of abuse in the digital environment to which these girls and women were exposed before, during and after exiting the trafficking situation. Specifically, 42% of respondents survived some form of digital violence (such as cyberbullying, revengeful publication of explicit / pornographic content, impersonation, etc.), while 31% of them had digital violence directly related to the situation of human trafficking, both for the purpose of recruitment and for the purpose of exploitation. Of the total number of respondents, 65% were also exposed to digital threats, which most often aimed at intimidation in order to change or withdraw the testimony or statement of the victim in criminal proceedings (a total of 59%). In addition to the fact that this analysis indicates a high frequency of violence in the digital sphere, it also shows that this specific type of violence has become an almost indispensable form of coercion used by perpetrators and traffickers to blackmail, threaten, belittle girls and women, in addition to unauthorized recording and distribution of pornographic material which involves children as well (Radoičić 2020: 9-10). Theory and practice define different types of violence and abuse in the digital environment. Specific types of abuse that have not yet found a recognizable place in domestic terminology are: cyberbullying, doxing, cyberstalking/cyberbombing, hacking, impersonation, catfishing, revenge porn and sextortion, and then recruitment over the Internet, exploitation through information and communication technology, unauthorized recording and distribution, and the use of digital content as a means of coercion in the context of human trafficking (Radoičić 2020: 18). As there is actually a thin line between trafficking in women and prostitution (from the phase of voluntary intercourse to the phase of coercion), there are other characteristic types of violence and abuse in the digital environment in addition to the above.

The term prostitution usually means the sale of a woman's body to men for money or other material goods. By analyzing and researching prostitution as a very

complex phenomenon, various causes of this deviation have been identified. Some of them are particularly striking, such as: material factors, childhood rape, alienation from parents, family problems, for instance family milieu and endogenous factors, the influence of the social environment in which the prostitute had biopsychological development.

A comprehensive survey on internet pornography from 2018 revealed interesting results (Covenant Eyes 2018):

- Nearly 27% of teens receive sexts.
- Around 15% are sending them.
- 57% of teens search out porn at least monthly.
- 51% of male students and 32% of female students first viewed porn before their teenage years.
- The first exposure to pornography among men is 12 years old, on average.
- 71% of teens hide online behavior from their parents.
- 68% of divorce cases involved one party meeting a new lover over the Internet.
- 56% involved one party having “an obsessive interest in pornographic websites.”
- 70% of wives of sex addicts could be diagnosed with PTSD.
- 64% of Christian men and 15% of Christian women say they watch porn at least once a month.
- 90% of teens and 96% of young adults are either encouraging, accepting, or neutral when they talk about porn with their friends.
- Just 55% of adults 25 and older believe porn is wrong.
- Teens and young adults 13-24 believe not recycling is worse than viewing pornography.
- In 2006, estimated revenues for sex-related entertainment businesses were just under \$13 billion in the US. These estimates included video sales and rentals, Internet sales, cable, pay-per-view, phone sex, exotic dance clubs magazines, and novelty stores.
- 28,258 users are watching pornography every second.
- \$3,075.64 is spent on porn every second on the Internet.
- 88% of scenes in porn films contain acts of physical aggression, and 49% of scenes contain verbal aggression.
- 79% of porn performers have used marijuana, and 50% have used ecstasy.
- 1 in 5 mobile searches are for pornography.

According to statistics, dozens of websites containing pornography and prostitution are opened every day. The sex market and/or the sex industry, in many respects specific, does not deviate much from the laws of supply and demand as a general economic model for determining market prices. In some regions of the world, growing poverty, political turmoil, sex tourism and cultural dynamics are coming together to create a fast-paced sex industry. Millions of young girls rush to social networks where they “advertise for free” and with explicit sexual content unconsciously impose themselves on relentless online sexual predators, who always give them hope for a better and improved life. Finally, in the absence of a safety

culture, many of them end up in the sex industry and/or become victims of trafficking women for the purpose of sexual exploitation.

Discussion

The new generation of the Internet has created a new, vast space for social interactions of all kinds. That space is getting bigger, more diverse every second and corresponds to different human needs. We talked about the two triangles and their defining influence on the Internet, the content on the Internet, the users of that content, and the attributes that determine the totality of these phenomena. The first triangle, the Internet - digital devices - digital content, which has enabled the creation of an endless number of contents and different ways of expressing human tendencies and desires, as well as satisfying various needs. The second triangle explains in more detail the mechanisms of action of Internet content, and points out the reasons why there is a difference in the behavior of people in the real world and virtual worlds, which is sometimes drastic, and which can be used or abused by both content authors and content users. This triangle consists of interconnectivity, interactivity, and anonymity. When we look at these elements through the prism of sexual predators on the Internet, we can conclude what possibilities each of them brings, especially compared to the real world.:

- Interconnectivity - enables direct connection with other users, which significantly facilitates the identification, tracking and observation of potential victims, reducing the visibility of predators and increasing the visibility of potential victims, especially in correlation with anonymity.
- Interactivity - allows interaction between users on several levels, from indirect (likes, comments, follows, etc.) to direct, where written, audio or video communication can be established between different users, which makes it much easier to establish contact between predators and potential victims.
- Anonymity - extremely reduces the exposure of predators without limiting their presence, and further encourages them by believing that they are safe from detection. At the same time, the virtual presence of users on Internet services is often characterized by far reduced inhibitions in relation to behavior in the real, physical world. In other words, a potential victim exhibits far less inhibition in online behavior, which helps predators - from the content that certain users post on the Internet that can attract and encourage predators to select a victim, to communication that is far looser under pseudonyms or avatars.

Different social networks have different suitability for the manipulative action of sexual predators. Some of them are simply conceptually set up so that there is almost no room for it - like Twitter. Some social networks that are intended for meeting people in order to achieve romantic or sexual contact have protection

mechanisms against abuse, such as Tinder. These protection mechanisms were implemented because the creators of the platform had in mind the basic purpose of the platform, where the issue of possible abuse or criminal behavior arises by the very nature of the platform. On the other hand, platforms and services whose main purpose is not romance and sex face greater challenges, precisely because of the concealment of the true intentions of individual users by the basic purpose of an individual service. As a rule, for online sexual predators, the most suitable services are those whose primary purpose is the exchange of photo and video material, with the possibility of direct communication between users. Below is an overview of social media with comments on their suitability for the manipulative action of sexual predators:

- Facebook – in a certain way this social network has the broadest concept, and it is intended for social interaction between users. As it is conceived on the principle of “friends”, in order for users to become connected, one must send a request, and the other must accept it, that is, mutual consent is necessary. This social network also has privacy filters that can be turned on, which can limit the large number of abuse possibilities, but the potential for abuse of this social network lies in the improper use of protection mechanisms by users, relative ignorance and gullibility, but it is a domain that it is not exclusively related to this social network, but to human nature in general;
- Twitter – this social network generally has the least potential for abuse by sexual predators. The main purpose of this platform is to publish short textual content, photos and videos, but as we have already mentioned, this platform is much more a substitute for information media, and social interactions are mostly free of sexual connotations, which is far less interesting to predators;
- Instagram – the platform for the exchange of photos and short video content is especially suitable for the promotion and suggestiveness of every kind. It is mostly benign, but among the hundreds of millions of users, there are many who post content with a strong sexual connotation, although not explicit, because it is prohibited by the rules of using that network. However, as an extremely popular and powerful promotional tool, Instagram is also used to promote sexual services, and sexuality in general, which with the possibility of direct communication leaves room for potentially manipulative action of sexual predators;
- TikTok – of the mentioned social media, TikTok is the newest and fastest growing. Conceived as a platform for the exchange of short video content, lasting from three seconds to one minute, exceptionally up to three minutes, this platform has become one of the fastest growing brands in the world, following numerous controversies, censorship attempts and bans. Almost two-fifths of the users of this platform are aged 16-24, which is a special challenge and potential danger. On the other hand, users themselves often post sexually suggestive content, which is not explicit and therefore not subject to removal from the platform, but may be a sufficient motive and bait for sexual predators to pursue their criminal intent.

Table 1. *Frequency of content with sexual connotations on the social network TikTok during the month of December 2020*

User gender	Number of contents with sexual connotation	Total number of viewed contents	Percentage of content with sexual connotation
Male	4	406	0,99%
Female	98	598	16,39%
Total	102	1004	10,15%

Source: *authors' analysis*

The analysis of the content of the social network TikTok was performed in December 2020. The sample was randomized and generated by the algorithm of the social network itself on the home page, without creating an account. Platform access and content analysis were performed on the platform's website (www.tiktok.com), as well as via the Android app. By contents with sexual connotation, we meant those contents that are strongly sexually suggestive, such as imitation of sexual intercourse, sexual suggestive exposure and expression, description of sexual situations, and other clearly sexually suggestive contents in the visual and auditory sense. We add that we did not count those contents that can be categorized as moderately sexually provocative as contents with sexual connotations. The analysis showed that about 10 percent of the content on this social network has a sexual connotation, and that the distribution of such content is much higher among female users, who are also more suitable and more frequent victims of sexual predators, whether we talk about pedophilia, prostitution or human trafficking. Although the total number of analyzed users is relatively higher in favor of women (about 60%), the share of content with sexual connotations is dramatically higher among female users of this platform (98.5%). The limitations of this analysis are numerous, and the results we obtained due to the size of the sample relative to the total number of existing contents cannot be considered as representative, but they certainly are illustrative and show trends and tendencies. If we keep in mind that over 40% of the total number of users of this platform is younger than 24, it is clear that these trends require further, more detailed analysis. As for other social networks, due to their complexity and the way they are constructed, at this moment it was not possible to do a similar comparative analysis, but with the appropriate methodology, in the future it is possible to perform one such comprehensive research.

Conclusions

Every day the clear boundary between the physical world and digital, virtual spaces becomes less visible. The appeal of digital spaces is growing with each newly

created form, and the real challenge is to find a balance between activities in the physical world and activities in digital spaces. The current pandemic has given a huge impetus to this way of life - simply, necessity has coincided with tendencies, and almost everything has moved to the internet, including those things that before the pandemic were the reasons for the largest gatherings, such as sporting events, theater and cinema premieres, concerts. Of course, the activities of sexual predators were also limited and mostly reduced to online activities, although the already huge digital space for their activities has become significantly larger over the past year. The pandemic will pass, the restrictions will end, and the world will slowly return to normalcy, although this new normalcy will be different from the pre-pandemic one. This reopening, to which the whole world aspires, will bring numerous challenges, especially due to the delayed satisfaction of certain accumulated needs in humans due to long-term restrictive measures and the general atmosphere caused by the pandemic. In that sense, one should be even more careful than before, although this will be a challenge due to prolonged isolation and the absence of close contacts. However, in terms of protection against the manipulative action of sexual predators on the Internet, it is enough to adhere to a set of rules that apply in everyday life - to apply the same principles of real offline life to online interactions as well, such as avoiding conversations with strangers, especially giving personal data that a predator can misuse, interrupting communication in situations when it becomes unpleasant or threatening, avoiding physical encounters with unverified and practically unknown contacts from the Internet, seeking help from family, teachers or friends in case of suspicious communication on the Internet, etc.. However, this set of rules may not be enough to avoid every possible manipulative interaction with a sexual predator. Their methods are evolving and adapting to the potential victim, and although the focus of online safety has rightly been placed on child safety, they are not the only victims. Teenagers and young people are also very vulnerable groups, who often fall victim to prostitution and human trafficking. And as the online space for the action of sexual predators is practically unlimited, and with it, their possibilities, the best way of protection against their manipulative action and its consequences is to raise the personal level of security awareness, and especially the level of security culture on the Internet.

References

1. Bjelajac, Željko Đ., и Александар М. Филиповић. 2020. „Интернет и друштвене мреже као неограничени простор за концентрацију и мултиплицирано присуство педофила”, У „Педофилија – узроци и последице”, ур. Жељко Бјелajaц и Александар М. Филиповић, посебно издање, *Култура полиса*, год. XVII (2020): 29-40.
2. Бјелajaц, Жељко. 2020. „Феноменолошка и етиолошка обележја педофилије”. У „Педофилија – узроци и последице”, ур. Жељко Бјелajaц и Александар М. Филиповић, посебно издање, *Култура полиса*, год. XVII (2020). 11-28.
3. Bjelajac, Željko and Aleksandar Filipović. 2020. “Internet Addiction Disorder (IAD) as a Paradigm of Lack of Security Culture”, *Kultura polisa*, Year XVII (2020), Issue 43, 239-258.
4. Bjelajac, Željko. 2011. “Cyber Crime and Internet Pedophilia”, In *Western Balkans From Stabilization to Integration*, eds. Miroslav Antevski and Dragana Mitrović, 437–456, Belgrade: Institute of International Politics and Economics.
5. Bjelajac, Željko. 2014. *Trgovina ljudima – Zločin protiv čovečnosti*, Novi Sad: Pravni fakultet za privredu i pravosuđe.
6. Bjelajac, Željko. 2015. *Politika suzbijanja kriminaliteta*, Novi Sad: Pravni fakultet za privredu i pravosuđe.
7. Cavanagh, Allison. 2007. *Sociology in the Age of the Internet*. Berkshire: Open University Press.
8. Cooper, Al. 2004. “Online Sexual Activity in the New Millennium”. *Contemporary Sexuality*, no. 38: 1-7.
9. *Covenant Eyes*. 2018. “Pornography Statistics”. Poslednji pristup 24.01.2021, <https://www.covenanteyes.com/pornstats/>.
10. Kuzmanović, Dobrinka. (n.d) „Internet predatori”, *Užički centar za prava deteta*, poslednji pristup 18.01.2021, <https://digitalni-vodic.ucpd.rs/internet-predatori/>.
11. Meola, Andrew. 2020 “Analyzing TikTok user growth and usage patterns in 2020”, *Business Insider*, February 25th 2020. <https://www.businessinsider.com/tiktok-marketing-trends-predictions-2020>.
12. *Morning Consult*. 2020. “Fastest Growing Brands of 2020”, poslednji pristup 21.01.2021, <https://morningconsult.com/fastest-growing-brands-2020/>.
13. Nikolić-Novaković, Lidija. 2013. „Profil internet seksualnih predatora”, *Razvoj karijere*, http://www.razvoj-karijere.com/media/files/4_Nikolic_Profil_Internet_seksualnih_predatora.pdf.
14. *Psihoterapijsko savetovalište Sinteza*. 2015. „Antisocijalni poremećaj”. Poslednji pristup 22.01.2021. http://www.psihoterapija.org.rs/antisocijalni_poremecaj.htm.
15. Radoičić, Andrijana. 2020. Iza ekrana : analiza zloupotreba žrtava trgovine ljudima u digitalnom okruženju : prikaz zasnovan na iskustvu 178 devojaka i žena u periodu od 2015. do 2020. godine u Srbiji. Beograd: „Atina”- Udruženje građana za borbu protiv trgovine ljudima i svih oblika nasilja nad ženama.

16. Sherman, Alex. 2020. "TikTok reveals detailed user numbers for the first time". *CNBC*, August, 24th, 2020, <https://www.cnbc.com/2020/08/24/tiktok-reveals-us-global-user-growth-numbers-for-first-time.html>.
17. Vujović, Tatjana. 2010. „Kompetitivnost društvenog sistema i sociopatološke pojave”, *Sociološka luča*, IV/2: 54-69.